

INFORMACJE DOTYCZĄCE PETYCJI

Adresat petycji

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Przedmiot petycji:

Petycja dotyczy kwot renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego, określonych w ustawach o świadczeniach rodzinnych i o rencie socjalnej, w kontekście postanowień artykułu 28 „Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna”, podpisanej i ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską, Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych (KPON).

Zgodnie z artykułem 87 p. 1 Konstytucji RP – źródłami powszechnie obowiązującego prawa w Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Niniejsza petycja, jest więc postulatem o realizację obowiązującego prawa wynikającego z postanowień Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych.

Sposób i stopień realizacji postanowień KPON przez Rzeczpospolitą Polską, zostały poddane miazdzącej krytyce Rzecznika Praw Obywatelskich (RPO). W opublikowanym na stronach RPO sprawozdaniu pt.: **"Realizacja przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich"** znajdujemy następujące tezy i wnioski:

"Artykuł 28 – Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna.

[...]

Niezależnie od wieku osoby z niepełnosprawnościami ze względu na mniej lub bardziej ograniczoną sprawność organizmu mają większe potrzeby podstawowe związane m.in. z rehabilitacją lub z koniecznością zapewnienia odpowiedniej opieki. Z kolei osoby z niepełnosprawno-

ściami w wieku produkcyjnym mają mniejsze możliwości finansowania zaspokojenia tych i innych potrzeb podstawowych poprzez dochody z własnej pracy. Te dwa fakty decydują o zwiększonym ryzyku ubóstwa wieloosobowych gospodarstw domowych, w których znajdują się takie osoby lub też jednoosobowych gospodarstw domowych osób z niepełnosprawnościami.

System ten w swym założeniu powinien w pełni zabezpieczyć osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny przed ubóstwem finansowym, co jednak w Polsce nie ma miejsca. Gospodarstwa z osobami dorosłymi i/lub dziećmi z niepełnosprawnościami są bardziej zagrożone ubóstwem skrajnym niż gospodarstwa bez takich osób. Jest to jeden z największych problemów systemu zabezpieczenia społecznego w Polsce, który nie chroni w pełni rodzin przed ubóstwem skrajnym. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych przewiduje prawo do zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym."

Sprawozdanie RPO z realizacji KPON str. 111-112

"Z analiz wskaźników statystycznych wyłania się dość klarowny obraz, że niższym poziomem życia, ubóstwem skrajnym oraz deprivacją materialną bardziej zagrożone są gospodarstwa domowe prowadzone przez osoby z niepełnosprawnościami lub też mające w swoim składzie takie osoby. System zabezpieczenia społecznego nie rekompensuje więc czynników, które sprawiają, że osoby z niepełnosprawnościami są bardziej narażone na ubóstwo skrajne i deprivację materialną podstawowych potrzeb."

Sprawozdanie RPO z realizacji KPON str. 118

"W Polsce nie prowadzi się systematycznego monitoringu ubóstwa osób z niepełnosprawnościami. Jest to jednak jedna z kategorii uwzględniana w prezentowaniu wyników badań budżetów gospodarstw domowych w postaci wskaźników statystycznych ubóstwa. Są one obliczane na podstawie zastosowania różnych granic ubóstwa. Żadna z nich nie uwzględnia jednak specyficznych potrzeb gospodarstw domowych z osobami niepełnosprawnymi. W szczególności dotyczy to linii minimum egzystencji, które obliczane jest dla kilku typów rodzin pracowniczych i emeryckich bez uwzględnienia potrzeb specyficznych dla osób z niepełnosprawnościami."

Sprawozdanie RPO z realizacji KPON str. 116

Jak wynika z przytoczonych wyżej fragmentów sprawozdania RPO, Polska w niedostatecznym stopniu realizuje postanowienia KPON. Państwo realizuje głównie te postanowienia, których wpływ na budżet państwa jest możliwie neutralny. Tendencję tę widać wyraźnie we wdrażaniu konwencji **w zakresie dotyczącym podstaw egzystencji osób niepełnosprawnych**, tj. ochrony socjalnej, niedyskryminacji, rehabilitacji i wyrównywania szans, czyli w dziedzinach które wymagają od państwa nakładów finansowych.

Wg danych Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, minimum socjalne w roku 2014 (dane średnioroczne) w zależności od wielkości gospodarstwa domowego, oscyluje między kwotą 835,38 zł a 1070,99 zł. Renta socjalna, to dziś 643,02zł a zasiłek pielęgnacyjny 153zł, co stanowi łączną kwotę 796,02 zł. Zestawiając te dane, widzimy że **osoba niepełnosprawna pobierająca rentę socjalną i zasiłek pielęgnacyjny, zmuszona jest do egzystencji na poziomie poniżej minimum socjalnego i to minimum socjalnego obliczonego bez uwzględnienia zwiększonych potrzeb podstawowych ON**, o których RPO wspomina w swoim sprawozdaniu.

Powyższe dane wskazują na fakt, że państwo polskie nie realizuje swoich zobowiązań wynikających z art. 28 KPON mówiącego o adekwatnych warunkach życia i ochronie socjalnej. Nie może być też mowy o wyrównywaniu szans, czy o realizacji innych praw ON zapisanych w KPON, nierozzerwalnie związanych ze sferą zabezpieczenia materialnego. Zamiast tego, obserwujemy **postępującą dyskryminację ekonomiczną - powszechne, niezawinione ubóstwo i w konsekwencji wykluczenie społeczne rodzin z osobami niepełnosprawnymi i samych osób niepełnosprawnych.**

Renta socjalna. Kwota renty socjalnej ustalona na poziomie 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, dyskryminuje grupę osób, które z powodu niepełnosprawności powstałej przed 18/25 rokiem życia nie miały możliwości podjęcia pracy zarobkowej. Jednym z niezbędnych działań minimum, jest podwyższenie kwoty renty socjalnej z obecnych 84% do 100% kwoty renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ustalonej zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Docelowo, kwota renty socjalnej dla osoby niepełnosprawnej w stopniu znacznym, niezdolnej do samodzielnej egzystencji, powinna wynosić równowartość minimum socjalnego obliczonego dla gospodarstwa z osobą niepełnosprawną.

Zasiłek pielęgnacyjny, tak jak pozostałe świadczenia rodzinne z wyłączeniem świadczenia pielęgnacyjnego, podlega weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa wówczas wysokość świadczeń, w drodze rozporządzenia.

Mimo zastosowania tego mechanizmu, od 10 lat, kwota zasiłku pielęgnacyjnego wciąż pozostaje niezmienna i obecnie, tj. w lutym 2016 wynosi tyle ile we wrześniu 2006, tj. 153 zł i to pomimo wzrostu poziomu innych świadczeń i progów dochodowych. W systemie prawnym funkcjonuje dodatek pielęgnacyjny, będący świadczeniem ubezpieczeniowym, wypłacanym z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie Art. 75 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) . Dodatek pielęgnacyjny to od 1 marca 2015 kwota 208,17 zł. Mamy więc do czynienia z sytuacją, w której od kilku lat kwoty zasiłku pielęgnacyjnego (świadczenia socjalnego) i dodatku pielęgnacyjnego (świadczenia ubezpieczeniowego) diametralnie różnią się swoją wysokością (i różnica ta wciąż rośnie) mimo, że ich funkcja jest tożsama. Celem każdego z tych świadczeń jest częściowa rekompensata kosztów związanych z ograniczeniami w samodzielnej egzystencji, kosztów związanych albo z niepełnosprawnością, albo z określonym wiekiem.

Reasumując, wnosimy o:

1. **Podwyższenie kwoty renty socjalnej do 100% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a docelowo ustanowienie kwoty renty socjalnej dla osoby niepełnosprawnej w stopniu znacznym, niezdolnej do samodzielnej egzystencji, na poziomie równowartości kwoty minimum socjalnego obliczonego dla gospodarstwa z osobą niepełnosprawną.**
2. **Podwyższenie kwoty zasiłku pielęgnacyjnego do równowartości kwoty dodatku pielęgnacyjnego.**
3. **Coroczną waloryzację obu kwot.**